

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии Шурои диссертатсионии 6D.KOA-018 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон оид ба диссертатсияи Додозода Абдуманон Махсуд дар мавзуи «Масъалаҳои гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихои шартномавӣ дар ҳуқуқи маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ ва ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ пешниҳод шудааст.

1. Қабули Конститутсияи Тоҷикистон дар таърихи давлатдорӣ тоҷикон саҳифаи навро боз намуд, ки он ҳамчун ҳуҷҷати дорои эътибори олии ҳуқуқӣ Ҷумҳурии Тоҷикистонро давлати соҳибхитӣ, демократӣ, ҳуқуқбунёд, дунявӣ, ягона ва иҷтимоӣ эълон намуд ва самтҳои нави рушди ҷомеа ро муайян кард. Дар он инсон, ҳуқуқ ва озодиҳои ӯ арзиши олии эътироф гардида, инкишофи ҳаёти ҷамъиятӣ дар асоси гуногунандешӣ сиёсӣ, ҷонибдорӣ аз принсипи таҷзияи ҳокимияти давлатӣ, кафолати фаъолияти озоди иқтисодӣ ва соҳибкорӣ, инчунин эътирофи гуногуншаклии моликият, махсусан моликияти хусусӣ аз ҷумлаи пешравӣ мебошанд, ки заминаи рушди сифатан нави давлат ва ҷомеа гардиданд.

Дар Консепсияи сиёсати ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2018-2028, ки бо фармони Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 6 феввали соли 2018, №1005 тасдиқ шудааст, омадааст, ки: «Иқтисоди бозорӣ ва дастгирии бахши хусусӣ, аз ҷумла фаъолияти соҳибкорӣ заминаи асосии пешравии иқтисодӣ ватанӣ ва рушди давлатдорӣ гардида истодааст. Рӯ овардани ҷомеа ба иқтисоди бозорӣ, кафолат додани фаъолияти озоди иқтисодӣ, соҳибкорӣ ва дигар фаъолиятҳои бо қонун манънашуда дар сатҳи конститутсионӣ, озодии рақобат ва маҳдудкунии фаъолияти инҳисорӣ, муҳайё намудани фазои ягонаи иқтисодӣ, шомилшавии кишвар ба Созмони Умумиҷаҳонии Савдо, фароҳам овардани фазои мусоиди ҳуқуқӣ чихати кафолат додани гуногуншаклии моликият, аз ҷумла моликияти хусусӣ омилҳои асосии рушди соҳибкорӣ ва тақомул ёфтани он дар кишвар гаштааст». Дар баробари ин дар ҳуҷҷати зикргардида қайд шудааст, ки барои амалӣ намудани ин муқарраротҳо гузаронидани якҷанд ҷорабинҳо, ки ба рушди фаъолияти соҳибкорӣ заминаи мусоид фароҳам меоранд ба нақша гирифта шудаанд, ки на ҳамаи онҳо то имрӯз амалӣ шудаанд.

Гуноҳ яке аз шартҳои ҷавобгарӣ барои расонидани зарар ва номатлуб иҷро кардани уҳдадорихо мебошад. Проблемаи гунаҳгорӣ яке аз масъалаҳои муҳимтарин ва мураккаби ҳуқуқи маданӣ мебошад. Аз ин рӯ, инкишофи назариявии он дар оянда гавари тақмили танзими ҳуқуқи маданӣ мебошад.

Бо вучуди он ки дар Кодекси маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон боби махсус «Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани уҳдадорӣ» мавҷуд бошад ҳам, аммо «гуноҳ» яке аз масъалаҳои баҳсбарангез дар назария ва амалияи ҳуқуқи маданӣ боқӣ мондааст. Дар КМ ҶТ меъёри махсус оид ба мафҳуми гуноҳ вучуд надорад. Дар назарияи ҳуқуқ бошад, гунаҳгорӣ ҳамчун муносибати равонии шахс ба кирдор фаҳмида мешавад. Дар қисми 1 моддаи 462-и КМ ҶТ бошад, гуноҳ танҳо асоси ҷавобгарӣ барои иҷро накардан ва ё номатлуб иҷро кардани уҳдадорихо пешбинӣ шудааст, яъне «шахсе, ки уҳдадориро иҷро накардааст ё онро номатлуб иҷро кардааст, ҳангоми мавҷуд будани гуноҳ (қасд ё беэҳтиётӣ), ба ғайр аз ҳолатҳое, ки қонун ё шартнома асосҳои дигари ҷавобгариро пешбинӣ намудааст, ҷавобгар мебошад». Гуноҳ ҳамчун асос барои дигар намудҳои ҳуқуқвайронкуниҳо ва татбиқи он ба дигар институтҳои ҳуқуқи маданӣ дар КМ ҶТ дар алоҳидагӣ пешбинӣ нашудааст, ки ин ҳангоми татбиқи меъёрҳои КМ ҶТ дар амалия мушкилотро ба миён оварданад мумкин аст. Ҳатто дараҷаи бегуноҳӣ муайян карда нашудааст, ки «шахсе бегуноҳ эътироф мешавад, ки агар ӯ бо дараҷаи ғамхорӣ ва эҳтиёткорӣ, ки хусусияти уҳдадорӣ ва шароити муомилот аз ӯ талаб мекунад, барои иҷрои дурусти уҳдадорӣ тамоми чораҳоро дида бошад».

Ҳамин тавр, ҳамаи далелҳои овардашуда аҳамияти илмӣ-амалӣ доштани диссертатсияро муайян намуда, имконият медиҳад ба ҳулоса оем, ки проблемаи мазкур ба таври мушаххас дар соҳаи ҳуқуқи маданӣ мавриди таҳқиқи ҳамаҷониба қарор дода нашуда, зарурияти интиҳоби кори диссертатсиониро муайян менамояд.

Кори диссертатсионии мазкур аввалин кӯшиш оид ба анҷом додани таҳқиқоти маҷмуии назариявии проблемаҳои гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихо шартномавӣ дар ҳуқуқи маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

2. Таҳқиқоти диссертатсионии Додозода Абдуманон Махсуд дар мавзӯи «Масъалаҳои гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорихо шартномавӣ дар ҳуқуқи маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон» аз рӯи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи гражданин, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ ва ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ, ба талаботи бандҳои 31 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, кори илмӣ-таҳассусие мебошад, ки барои рушди ҳуқуқи маданӣ ва соҳибкорӣ, инчунин дигар соҳаҳои ҳуқуқ аҳамият дошта, дар он роҳи ҳал ва коркарди нави илман асоснокшудаи назариявӣ дарҷ шудааст. Ҳамзамон, онҳо метавонанд ҳангоми таҳия ва татбиқи барнома, стратегия ва концепсияҳои давлатӣ истифода шаванд. Маводи диссертатсия дар раванди таълими фанҳои ҳуқуқи маданӣ, ҳуқуқи соҳибкорӣ ва дигар соҳаҳои илми ҳуқуқшиносӣ ва фаъолияти мақомоти ҳуқуқэҷодкунанда, ҳуқуқтатбиқкунанда ва таҳияи диссертатсия ба таври васеъ мавриди истифода қарор гирад, ки он чанбаҳои мусбати корро нишон медиҳад.

Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз ҷониби муаллиф мустақилона анҷом дода шуда, дорои ягонагии дохилӣ мебошад. Натиҷа ва нуктаҳои илмӣ диссертатсия барои илми ҳуқуқшиносӣ навгонӣ буда, саҳми шахсии муаллифи диссертатсияро дар илм нишон медиҳад.

3. Мавзӯ ва мазмуни таҳқиқоти мазкур ба Шиносномаи ихтисоси 12.00.03 - Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ ва ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ, ки аз рӯи он ба Шурои диссертатсионӣ мувофиқи Фармоиши Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 7 январи соли 2022, №16 ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои Ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад.

4. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 12 мақолаи илмӣ инъикос ёфтаанд. Аз ҷумла 7 адади онҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 5 мақола дар нашрияҳои дигар ба таърифи расонидааст. Дар интишорот натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳо ва тавсияҳои унвонҷӯӣ баён шудаанд. Теъдоди маводи ҷопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

5. Дар таҳқиқоти диссертатсионӣ Додозода А.М. истифодаи мавод бидуни иқтибос ба муаллиф ё маъхаз мавҷуд набуда, ҳамаи сарчашмаҳои истифодашуда бо ишора ба муаллиф ё маъхаз тавассути иқтибос ба расмият дароварда шудаанд, ки аз рӯи шудани банди Тартиби додани дараҷаи илмӣ гувоҳӣ медиҳад.

6. Дар диссертатсия ва дигар ҳуҷжатҳои пешниҳоднамудаи унвонҷӯӣ маълумоти ғайривасеҳа, аз ҷумла дар бораи корҳои аз ҷониби ӯ ҷопгардида, мавҷуд намебошад.

Банди 61-уми Низомномаи Шурои диссертатсиониро, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ба роҳбарӣ гирифта,

Комиссия пешниҳод менамояд:

1. Диссертатсияи Додозода Абдуманон Маҳсуд дар мавзӯи «Масъалаҳои гуноҳ дар вайронкунии уҳдадорӣҳои шартномавӣ дар ҳуқуқи маданияи Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ ва ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ, ки ба Шурои диссертатсионӣ 6D.KOA-018 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон пешниҳод шудааст, барои Ҳимоя қабул карда шавад.

2. Муқарризони расмӣ аз рӯи диссертатсия шахсони зерин таъин карда шаванд:

-Исмоилов Шавкат Маҳмудович-доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор, профессори кафедраи ҳуқуқи иқтисодӣ, молиявӣ ва зиддикоррупсионӣ Донишгоҳи давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон;

- Сиддиқов Дилшод Аҳрорович-номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент, дотсенти кафедраи ҳуқуқи маданияи Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон.

3.Ба ҳайси муассисаи пешбар-Муассисаи давлатии таҳсилоти олии касбии «Академияи идоракунии давлатии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон» таъин карда шавад.

4.Барои нашри эълон оид ба ҳимояи минбаъда ва ҷойгир намудани автореферат дар сомонаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозат дода шавад.

5. Барои ҷопи афтореферат бо ҳуқуқи дастнавис иҷозат дода шавад.

Раиси Комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
аъзои Шурои диссертатсионӣ:

Имомова Н.М.

Аъзои комиссия:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
аъзои Шурои диссертатсионӣ:

Мирзозода П.З.

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор
аъзои Шурои диссертатсионӣ:

Муртазозода Ҷ.С.

«02» декабри 2024 с.